

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XLVII):

Nu a fost neam în lume, care prin căciulire să fi ajuns la bunătățile
pământului - Proști nu suntem ... Treziți-vă români!

Arad - centrul politic al luptelor naționale
Activismul Tribunei arădene și gruparea "Tinerii oțeliți"

1909 Prin noi înșine,
trebuie să învingem
1909 **Treziți-vă
Români!**

Palatul Tribunei Arad

Librăria
Tribunei
Arad

Sala de
mașini
- tipografia
Tribunei
Arad

1909 **S-a spart
gheața ...**

Sărbătoarea noastră

**Proști nu suntem și nu voim a zice că prin intrarea
noastră în lupta parlamentară vom aduce numai decât
belșug și fericire neamului nostru.
Ci mai vârtos a ne oțeli voim prin lupta aceasta,
a ne disciplina poporul, a-l lumina și povățui.**

1903 a fost un an de cotitură în viața politică românească din Transilvania și Ungaria, Aradul devenind noul centru politic al luptei românești pentru emancipare socială și națională. Aici și-a desfășurat activitatea juristul și scriitorul român Moise Nicoară (1764 – 1861), în Arad având loc și cunoscutele tratative dintre revoluționarii români și maghiari în anii revoluției (1848 – 1849), la acestea contribuind și revoluționarul Nicolae Bălcescu, acesta militând pentru concilierea părților. După capitularea armatei revoluționare maghiare, Aradul a devenit centrul represaliilor din întreaga zonă, cetatea fiind transformată în închisoare pentru toți revoluționarii, români și maghiari, aici fiind închis și Eftimie Murgu; după declarațiile guvernatorului, comandantul imperial Heynau, represaliile trebuiau să împiedice izbucnirea unei noi revoluții în următorii 100 de ani. Românii arădeni au participat la toate evenimentele mișcării politice din sec. al XIX-lea.

Din primul număr al „Tribunei” de Arad (transformată din Tribuna Poporului), apărut la 25 decembrie 1903/7 ianuarie 1904, reproducem selectiv articolul „Tribuna.”: «**Am revenit la matcă.** Ridicasem steagul de luptă pe moarte și pe viață pentru drepturile firești ale neamului nostru oropsit și nedreptățit. Și izbutit-am, să simță durerile neamului întreg și cel din urmă ficior din valea ascunsă a codrului de lume uitat. Nu a fost sat și colibă, unde să nu fi ajuns glasul sfâșietor al buciului de redeșteptare. Din Sătmar până’n Doloave și dela Gurba pân’ la Brașov au umplut

satele de jandarmi cu pene de cocoși la pălărie, că i-a cuprins tremurul și frica de ficiorii români. Asta-i bucuria noastră, că-i semn de slăbiciunea lor. **Și nu a fost neam în lume, care prin căciulire să fi ajuns la bunătățile pământului**, ci numai brațului tare și inimei voinicești zîmbește strălucirea dulcii învingeri. **Am deșteptat lumea**. Și în zădar filosofii și cărturarii cârtesc asupra noastră cu flecăriile celor neputincioși, căci după Cannae a urmat învingerea în veci strălucitoare a Africanului și multe a suferit Romanul, până când Roma a ajuns a lumii regină. (...) Reuvoitorii noștri ne-au pus în cale zăgaz. Socotindu-ne proști au dat rânduire că nu mai putem fi împreună și unde să vor aduna doi în numele dreptății noastre, aceia globiți și pedepsiți să fie și aruncați în temnița neagră. Rîdem de cumințenia lor. Vom afla chipul înaintării și dacă ne-au aruncat bolovani în cale, vieța noastră își va croi albie nouă și puternic năvălind înainte le vor arăta tăria noastră.

Alegătorii români să-și facă datoria. Din sat în sat vom merge, din casă' casă vom colinda cântarea suferințelor noastre și la vieța românească vom chema pe cei amorțiți. **Treziți-vă Români!** Cincizeci de cercuri sunt în țeara aceasta, cari pot să trimeată deputați români în casa țării, unde se fac legile și se făurește soarta cetățenilor.

Treziți-vă Români! Blăstămat și afurisit să fie Românul, care-și va da votul său contra fratelui! Fericirea noastră dela noi atârnă. Ridicăm steagul activității parlamentare și nu ne temem de înfrângere, **căci numai luptând crește puterea și nu din mila altora vom trăi**, ci cu puterea noastră de vieță voim a ne croi soarta și fericirea. Programul nostru – dreptul de a trăi vieță românească pe acest pământ ud de sângele eroilor Români și îngrășat de sudoarea brațelor noastre muncitoare. Noi brăzdăm pământul, al nostru să fie grăuntele din galbenul spic. Avem frați de suferință în patria noastră. Sârbi, Slovaci și Nemți, cu ei ne îmbrățișăm și frățietate legând cu dânșii, ca un mănunchiu de neînfrânt, vom sta în calea cotropitoarelor nisuințe. (...) Nu voim a sta și pentru mai departe cu mâinile în sân. Nici dela ajutorul altora din afară, nici dela mila asupritorilor noștri nu așteptăm ușurare. **Prin noi înșine, trebuie să învingem**, dacă e putere de viață în sângele nostru și dacă inimile noastre nu sunt deșertate de credința în dreptatea lui Dumnezeu. Nu vom învinge însă stând și așteptând și plângându-ne numai din condeiu și din cerneală. Copiii plâng, babele oftează, bărbatul luptă înainte și înfruntă vijelia cu pieptul său tare. **Proști nu suntem** și nu voim a zice că prin intrarea noastră în lupta parlamentară vom aduce numai decât belșug și fericire neamului nostru. Ci mai vârtos a ne oțeli voim prin lupta aceasta, a ne disciplina poporul, a-l lumina și povățui. Și numai după îndelungată muncă în chipul acesta așteptăm roadele îndulcitoare. (...) Alianța strânsă a popoarelor nemaghiare din patrie este singura cheazășie a mântuirii noastre. (...).

Istoricul dr. Vasile Crișan prezintă fondarea grupării „**Tinerilor Oțeliți**” în lucrarea „**Enciclopedia Tribunei**”: «În vremea în care tribuniștii de la Arad pregăteau opinia publică pentru adoptarea activismului politic, în vara anului 1902, studenții români de la Universitatea din Budapesta întemeiau revista „**Lucașfăru**”. În jurul noii reviste s-a cristalizat o grupare literară aparținând tinerilor care la începutul secolului al XX-lea își făceau studiile în universitățile imperiului. Prin „**Lucașfăru**”, noua generație de intelectuali români revigora viața națională și culturală din Ardeal, pe coordonatele unității prin cultură a tuturor românilor, ca preludiv al unității naționale și statale. Atunci când tinerii de la „**Lucașfăru**” au pășit în arena vieții politice, ei s-au

situat programatic alături de activismul „*Tribune*” din Arad. Spiritul lor contestatar era catalizat de atacurile gazetei arădene împotriva conducerii executive a P.N.R.

La acea dată „*Tribuna*” era la apogeu. Printre colaboratorii săi se numărau numeroși publiciști aparținând generației „*Lucaefărului*”, în frunte cu Octavian Goga, Ioan Lupaș, Ilarie Chendi, Ioan Agârbiceanu, Onisifor Ghibu, Șt. O. Iosif, Octavian C. Tăslăuanu, Sextil Pușcariu, Zaharia Bârsan, Tiberiu Brediceanu, Silviu Dragomir, Vasile C. Osvadă, Sebastian Stanca, ș.a. Împreună cu membrii redacției, acești tineri vor da un suflu nou și o fizionomie nouă „*Tribune*” arădene, caracterizată prin exacerbarea spiritului critic și o acuratețe stilistică a limbii române, nemaiîntâlnite până acum în publicistica ardeleană. Această grupare a intrat în istoria presei românești și a luptelor naționale de la începutul secolului al XX-lea sub genericul „*tinerii oțeliți*”.

Șeful de promoție al acestora a fost Octavian Goga.»

În 1909, „*Tribuna*” din Arad a cunoscut și o mare realizare, inaugurarea «**Palatului Tribunei**» fiind un prilej pentru tribuniști pentru a organiza o mare sărbătoare. Din suplimentul cotidianului, reproducem selectiv articolul „**Sărbătoarea noastră**” - „**Trecutul politic al Tribunei**”: «Meritul ziarului a fost însă creierea noului curent pentru politica de activitate. Încă din anii cei dintâi, ziarul își pusese două ținte: politica de activitate și votul universal. Starea de lăncezeală în care ajunsese politica românilor de la „**Memorand**” încoace, iera nu se poate mai primejdioasă, căci la capătul iei amenința complectă desorganizare și demoralizare a rândurilor noastre. „**Tribuna Poporului**” a pornit noua mișcare a activității parlamentare. Grupul dela Arad, la care se adaugă pe urmă grupul tinerilor inimoși dela Orăștie și ziarele lor, „**Tribuna Poporului**” și „**Libertatea**”, au deschis calea cea nouă, plină de îndrăzneală și primejdii, în vara anului 1903 s’a spart gheața, cum a proclamat atunci „**Tribuna Poporului**”. Alegerea primului deputat naționalist dela pasivitate încoace, a dlui Dr. Aurel Vlad, e primul rod al campaniei celor două ziare la care se alăturaseră, însă după lungi rezistențe, și celelalte ziare (...). Conferința națională din iarna anului 1905 a încoronat cu succes propaganda „*activiștilor*”, proclamând activitatea.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xxvii-nu-a-fost-neam-in-lume-care-prin-caciulire-sa-fi-ajuns-la-bunatatile-pamantului-prosti-nu-suntem--treziti-va-romani-139762.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. Below this is the Tribuna logo with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. A red navigation bar contains categories: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The main content area features an article with the headline '2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (XLVII): Nu a fost neam în lume, care prin căciulire să fi ajuns la bunătățile pământului - Proști nu suntem ... Treziți-vă români!'. The article is dated 18.11.2018 at 23:59, has 328 visualizations, and 0 comments. Social sharing buttons for Facebook, Twitter, and Email are visible. A search bar is located below the article. At the bottom right, there is a blue banner with the text 'TEI FMEA SI CASCAVALI'.